

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การพัฒนากฎหมายกตัญญูเพื่อผู้สูงอายุในบริบทสังคมไทย
Development of Law relating to Gratitude for Elderly in Thai
Context

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเพ็ญ ไตรพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธพงษ์ ลีลาภิจไพศาล
นายพีร์ พวงมะลิต
นายธนะชาติ ปาปิยะเวทย์

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การพัฒนากฎหมายกตัญญูเพื่อผู้สูงอายุในบริบทสังคมไทย
Development of Law relating to Gratitude for Elderly in Thai
Context

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเพ็ญ ไตรพงษ์
(หลักสูตรนิติศาสตร์ โรงเรียนกฎหมายและการเมือง)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธพงษ์ ลีลาภิจไพศาล
(หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ โรงเรียนกฎหมายและการเมือง)
นายพีร์ พวงมะลิ
(หลักสูตรนิติศาสตร์ โรงเรียนกฎหมายและการเมือง)
นายธนะชาติ ปาปิยะเวทย์

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดินด้านการวิจัย
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560)

ชื่อเรื่องวิจัย	การพัฒนากฎหมายกตัญญูเพื่อผู้สูงอายุในบริบทสังคมไทย
ผู้ดำเนินการวิจัย	ผศ. พรเพ็ญ ไตรพงษ์ ผศ.ดร. ยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล นายพีร์ พวงมะลิต และนายธนะชาติ ปาลียะเวทย์
ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์พิเศษ สุชาติ ธรรมมาพิทักษ์กุล และ ผศ. ดร. ฉัตรแก้ว เภาวิเศษ
หน่วยงาน	หลักสูตรนิติศาสตร์ โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2561

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ (1) เพื่อวิเคราะห์บริบททางสังคมและวัฒนธรรม ปัญหาอุปสรรค ที่เชื่อมโยงกับมาตรการและกฎหมายในลักษณะของกฎหมายกตัญญู (2) เพื่อวิเคราะห์นโยบาย กฎหมายและยุทธศาสตร์ของต่างประเทศที่ให้หลักประกันทางสังคมแก่ผู้สูงอายุโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับกฎหมายกตัญญู (3) เพื่อเสนอแนะในเชิงนโยบายและกฎหมายในการส่งเสริมให้มีการดูแลผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed-method) การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยทำการสัมภาษณ์คณะผู้เชี่ยวชาญและบุคคลที่เกี่ยวข้องจำนวน 30 คน โดยวิธีเจาะจง วิจัยเชิงเอกสาร และการวิจัยจากการสนทนากลุ่ม รวมถึงการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างประชาชน 4 ภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 400 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติอ้างอิงโดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 10 ท่าน ผลการวิจัยที่สำคัญได้แก่

1. ปัจจุบันปัญหาการกตัญญูทเวทิตในสังคมไทยไม่ได้ถึงขั้นวิกฤต ไม่ได้สูญหายไปไหน เพียงแต่ลดลงไปและมีรูปแบบกตัญญูทเวทิตที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัยใหม่ ในสังคมไทยยังให้ความสำคัญและพยายามปฏิบัติตนในทางที่ดี กตัญญูทเวทิตต่อบิดามารดาทั้งที่เป็นผู้สูงอายุและยังไม่นับเป็นผู้สูงอายุแม้ว่ามีข้อจำกัดเรื่องเวลา เงิน ระยะเวลา

2. การแปลงค่านิยมกตัญญูทเวทิตไปเป็นกฎหมายนั้นอาจทำได้เช่นเดียวกับต่างประเทศ 4 ประเทศที่มีการพัฒนากฎหมายที่มีลักษณะกตัญญู แต่หากเป็นลักษณะกฎหมายกตัญญูที่มีลักษณะบังคับ มีบทลงโทษหรือใช้มาตรการลงโทษเป็นการทั่วไปต้องถึงเวลาที่จำเป็นจริง ๆ และมีความเหมาะสม มิเช่นนั้นจะก่อให้เกิดผลร้ายต่อผู้สูงอายุ ครอบครัว และสังคมโดยรวมมากกว่า

3. การมีบทบัญญัติ/มาตรการที่ส่งเสริม/ยกระดับกตัญญูทเวทิตเพื่อผู้สูงอายุซึ่งไม่ได้จำกัดเพียงพ่อแม่ เป็นไปได้มากกว่าการออกกฎหมายกตัญญูโดยเฉพาะ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่มีอยู่แล้ว เช่น พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ให้เป็นกฎหมายที่รับรองและคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุตามปฏิญญาผู้สูงอายุไทย พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

Research Title: Development of Law relating to Gratitude for Elderly in Thai Context
Researcher: Asst.Prof. Pornpen Traiphong, Asst.Prof. Dr. Yutthapong Leelakitpaisarn,
Phir Paungmalit and Thanachart Paliyawate
Consultants Prof. Suchart Thammakitakkul and Asst.Prof. Dr. Chatkaew Bhaowises
Organization Law Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Suan Dusit University
Year 2018

ABSTRACT

This research aims at three objectives i.e. (1) To analyze the social and cultural context, obstacles linked to measures and law on gratitude; (2) To analyze policies, laws and strategies of foreign countries providing social security to the elderly especially those related to law on gratitude;. (3) To provide policy and legal suggestions to promote effective care for the elderly. The research utilized a mixed method including both qualitative research and quantitative research. The qualitative research exercised in-depth interview to 30 experts and related persons, document research and group discussion among 10 people. The quantitative research was utilized by questionnaires towards sample groups in 4 regions, totaling 400 people and using quota sampling method to collect data which were analyzed using descriptive statistics and reference research. The significant results of this research were summarized as follows:

1. At present filial piety problem in Thai society has not reached a critical point, not disappeared, merely decreased and had changing form pursuant to modern era. Thai society has still emphasized and endeavored to behave in good conduct by acting filial piety to parents who are elderly and not elderly, although it has limitations on time, money and distance.

2. Conversion of filial piety to be the law on gratitude may be done as same as 4 foreign countries where provide development of the law on gratitude but it must be high time of extreme necessity and appropriateness if such law on gratitude has coercion manner, penalty and other punitive measure in general against violators, otherwise detrimental effect will be occurred to the elderly, family and society.

3. Providing statutes of law and taking measure to promote/upheaval filial piety for the elderly who is not limited to parents are more possible than legislation of particular law on gratitude. The researchers suggest amendment to applicable laws such

the Elderly Act B.E. 2546 to be a law for asserting and protecting rights and benefits of the elderly pursuant to Thai Declaration on Elderly, Act on Juvenile and Family Court and Procedure for Juvenile and Family Cases (No.) B.E. 2553.

2. Elderly Policy Formulation many elderly people are involved in the implementation of the program, including measures and mechanisms for the implementation of the program. Be it legal by using law as a tool. Whether to issue a new law or to amend existing law, which is a law of gratitude. If it violates or does not comply, it will lead to punishment according to the penalties and / or judgments of the judiciary or the authorities in the country.

3. Penalties for violators or noncompliance may be necessary. These penalties are based on the notion of unintentional or unintentional criminal penalties. There are administrative penalties and in the direction of reconciliation justice, as it is a matter for the treatment of human beings, the elderly, the family and those subject to the law. Just to scare Modify or modify behavior.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกๆ ท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากงบประมาณแผ่นดินด้านการวิจัยและสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่ได้ให้การสนับสนุนเงินทุนในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ด้วย ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์พิเศษสุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรแก้ว เภาวิเศษ ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยด้วยดีเสมอ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณประชาชนในแต่ละภูมิภาคและคณะผู้เชี่ยวชาญและบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนจนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

คณะผู้วิจัย

2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย	4
1.4 สมมุติฐานการวิจัย	5
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 สถานการณ์ปัจจุบันของผู้สูงอายุ	9
2.1.1 โครงสร้างประชากรผู้สูงอายุในระดับสากล	10
2.1.2 โครงสร้างประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทย	13
2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	16
2.2.1 ความหมายของผู้สูงอายุ	16
2.2.2 ความคาดหวังและความต้องการของผู้สูงอายุที่เกี่ยวกับ ความกตัญญู	21
2.2.3 การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ	25
2.2.4 ค่านิยมความกตัญญู	29
2.2.5 แนวคิดการลดการพึ่งพาสถาบันของรัฐ	36
2.2.6 ลักษณะความเป็นกฎหมาย	37
2.3 กฎหมายและแผนผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติ	39
2.3.1 แผนปฏิบัติการระหว่างประเทศด้านผู้สูงอายุ	39

	หน้า
2.3.2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	41
2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุของประเทศไทย	41
2.4.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560	42
2.4.2 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546	43
2.4.3 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	45
2.4.4 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553	47
2.4.5 ประมวลกฎหมายอาญา	48
2.5 แผนผู้สูงอายุของประเทศไทย	49
2.5.1 แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564)	50
2.5.2 แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร	51
2.6 กฎหมายที่มีลักษณะเป็นกฎหมายกัตัญญูของต่างประเทศ	52
2.6.1 ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส	52
2.6.2 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน	53
2.6.3 ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์	55
2.6.4 ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย	56
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	67
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	70
ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	70
เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
การวิเคราะห์ข้อมูล	72
บทที่ 4 ผลการวิจัย	73
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	74
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	118
การวิจัยเชิงเอกสาร	118
4.2.1 วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร อัตราการพึ่งพิงและอัตราการ	
เกื้อหนุน เปรียบเทียบกับของต่างประเทศ	118
4.2.1.1 โครงสร้างประชากร	118

	หน้า
4.2.1.2 อัตราการพึ่งพิงและอัตราการเกื้อหนุน	118
4.2.2 วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมและกัตัญญกตเวทีของประเทศไทยเปรียบเทียบกับของต่างประเทศ	123
4.2.2.1 วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมของประเทศไทย	123
4.2.2.2 วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของกัตัญญกตเวทีในสังคมไทย	126
4.2.2.3 วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมของต่างประเทศ	131
4.2.2.4 วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของกัตัญญกตเวทีในสังคมต่างประเทศ	136
4.2.3 วิเคราะห์นโยบายและลักษณะทางกฎหมายของกฎหมายกัตัญญของต่างประเทศ	137
4.2.3.1 วิเคราะห์นโยบายของด้านผู้สูงอายุของต่างประเทศ	138
4.2.3.2 วิเคราะห์ลักษณะทางกฎหมายของกฎหมายกัตัญญของต่างประเทศ	142
4.2.3.3 ข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่อการบังคับใช้กฎหมายกัตัญญของต่างประเทศ	148
4.2.4 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนากฎหมายกัตัญญในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน	151
4.2.4.1 สวัสดิการภาครัฐสำหรับผู้สูงอายุ	151
4.2.4.2 แนวทางที่มุ่งเน้นให้ครอบครัวเกื้อหนุนดูแลผู้สูงอายุ	155
4.2.4.3 การแปลงค่านิยมกัตัญญกตเวทีไปเป็นกฎหมายกัตัญญที่มีลักษณะบังคับและใช้มาตรการลงโทษ	159
4.2.4.4 แนวทางของการมีบทบัญญัติ/มาตรการที่ส่งเสริมกัตัญญกตเวทีสำหรับผู้สูงอายุ	164
การวิจัยจากการสัมภาษณ์เชิงลึก	172
การวิจัยจากการสนทนากลุ่ม	177
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	180
5.1 สรุปผลการวิจัย	180
5.2 อภิปรายผล	198

	หน้า
5.3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	213
5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	214
บรรณานุกรม	215
บรรณานุกรมภาษาไทย	215
บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ	223
ภาคผนวก	228
ภาคผนวก ก แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	229
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	232
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่องานวิจัย	234
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เพื่องานวิจัย	239
ภาคผนวก จ รายชื่อคณะผู้เชี่ยวชาญและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการสัมภาษณ์เชิงลึก	245
ภาคผนวก ฉ รายชื่อคณะผู้เชี่ยวชาญและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการสนทนากลุ่ม	248
ประวัติผู้วิจัย	250

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงจำนวนและอัตราร้อยละของผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2537 2545 2550 2554 และ 2557	13
2.2	แสดงความต้องการในวัยผู้สูงอายุ	24
2.3	สรุปข้อกำหนด มาตรการและบทลงโทษของกฎหมายที่มีลักษณะเป็นกฎหมายกัตัญญูของต่างประเทศ	58
4.1	ความถี่ ร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	74
4.2	ความถี่ ร้อยละ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	74
4.3	ความถี่ ร้อยละ รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม	75
4.4	ความถี่ ร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	75
4.5	ความถี่ ร้อยละ การอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	76
4.6	ความถี่ ร้อยละ ผู้สูงอายุในครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	77
4.7	ความถี่ ร้อยละ การมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	78
4.8	ความถี่ ร้อยละ ค่าใช้จ่ายกับผู้สูงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	78
4.9	ความถี่ ร้อยละ รูปแบบสวัสดิการหรือการให้บริการผู้สูงอายุที่ตรงกับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
4.10	ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมความกัตัญญู โดยภาพรวม	80
4.11	ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมความกัตัญญู ด้านการเห็นถึงคุณค่าผู้สูงอายุ	80
4.12	ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมความกัตัญญู ด้านค่านิยมการดูแลผู้สูงอายุ	81
4.13	ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมความกัตัญญู ด้านสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ	82
4.14	ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมความ ด้านข้อจำกัดในการดูแลผู้สูงอายุ	83
4.15	ความถี่ ร้อยละ ผลจากการเข้ารับสวัสดิการหรือการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	84
4.16	ความพึงพอใจจากการเข้ารับสวัสดิการหรือการให้บริการ	85
4.17	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาครัฐควรปรับปรุงการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ลำดับที่ 1	86
4.18	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาครัฐควรปรับปรุงการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ลำดับที่ 2	87
4.19	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาครัฐควรปรับปรุงการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ลำดับที่ 3	88

4.74	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ความกตัญญู ด้านสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ จำแนกตามค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ผู้สูงอายุ	115
4.75	ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมความ กตัญญู ด้านสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ จำแนกตามค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD	116
4.76	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ความกตัญญู ด้านข้อจำกัดในการดูแลผู้สูงอายุ จำแนกตามค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	116
4.77	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ความกตัญญู โดยภาพรวม จำแนกตามค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	117
4.78	ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมความ กตัญญู โดยภาพรวม จำแนกตามค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน จึงทำการ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD	117
4.79	แสดงเกณฑ์อายุที่แตกต่างกันระหว่างไทยและองค์การสหประชาชาติของอัตราส่วนการ พึ่งพิงและอัตราส่วนการเกื้อหนุน	121
4.80	แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุ ระดับความเป็นสังคมผู้สูงอายุ และ อัตราการเกื้อหนุนต่อผู้สูงอายุในปี 2558	122
4.81	ลักษณะการจัดทำกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มีลักษณะเป็นกฎหมายกตัญญู ของต่างประเทศ	146
4.82	สรุปคำจำกัดความเกี่ยวกับผู้สูงอายุ บิดามารดา และผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายที่มี ลักษณะเป็นกฎหมายกตัญญูของต่างประเทศ	147
4.83	สวัสดิการและประโยชน์ที่ผู้สูงอายุได้รับจากภาครัฐในปัจจุบัน	152
4.84	สวัสดิการและประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับเพิ่มเติมในอนาคต	153
4.85	สิทธิประโยชน์ (ทางภาษี) ให้แก่บุตรที่อุปการะเลี้ยงดูหรือทำประโยชน์ให้แก่ผู้สูงอายุ	155
4.86	สิทธิผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุและปฎิญญาผู้สูงอายุไทย	167

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แสดงสัดส่วนเป็นเปอร์เซ็นต์ของกลุ่มอายุที่มีภาวะการมีฟันผุระหว่างกลุ่มผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และกลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ในช่วงปี 2493 – 2643	12
2.2	ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามกลุ่มช่วงวัย พ.ศ. 2557	14
2.3	แสดงแนวโน้มดัชนีการสูงอายุ อัตราส่วนฟันผุสูงวัยสูงอายุ และอัตราส่วนเกือหนูน พ.ศ. 2557	15
2.4	ค่านิยมหลัก 12 ประการ ตามนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้นำมาแต่งเป็นบทกลอน ส่งทุกโรงเรียนให้เด็กท่องจำ อายานและนำไปปฏิบัติตาม	32
2.5	ปราชญ์เมธีชาวจีน “ขงจื้อ” (551 - 479 ปีก่อนคริสตกาล)	34